

Länsstyrelsen
Gävleborg

Enheten för kulturmiljö
Carina Lindqvist
010-2251487
carina.x.lindqvist@lansstyrelsen.se

BESLUT
2021-12-20

1 (3)
Dnr 7051-2014

Föreningen Logen No 2036 Ljusbringaren i Kallmyr UPA
Kallmyr Stolpavägen 5
827 94 Ljusdal
bengt@kallmyr.se

Elektronisk delgivning

Beslut om byggnadsminnesförklaring av Godtemplar- huset i Kallmyr, Kallmyr 8:1 och 8:3, Ljusdals socken och kommun, Gävleborgs län

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § kulturmiljölagen Godtemplar-
huset i Kallmyr, fastigheten Kallmyr 8:1 och 8:3, för byggnadsminne.
Samtidigt meddelas skyddsbestämmelser enligt 3 kap 2 § kulturmiljölagen
(bilaga 1).

Beskrivning av ärendet

Fråga om byggnadsminnesförklaring har väckts 2014-10-20 av Föreningen
Logen No 2036 Ljusbringaren i Kallmyr UPA. Föreningen har, i egenskap av
fastighetsägare, skriftligen godkänt förslaget till byggnadsminnesförklaring
med skyddsbestämmelser 2021-09-28.

Samhällsservicenämnden i Ljusdals kommun har i yttrande 2021-11-01
meddelat att de inte har något att invända mot byggnadsminnesförklaringen.

Motivering till beslutet

Motiven för byggnadsminnesförklaringen redovisas i bilaga 1.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Detta beslut har fattats med stöd av 3 kap 1 och 2 § kulturmiljölagen.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga 2 med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Per Bill med byggnadsantikvarie Carina
Lindqvist som föredragande. Enhetschef Hans-Erik Hansson har medverkat vid
den slutliga beredningen.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Bilaga till beslut om byggnadsminnesförklaring med beskrivning och skyddsbestämmelser
2. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Kopia till:

Ljusdals kommun, samhällsservicenämnden
Riksantikvarieämbetet
Länsmuseet Gävleborg
Hälsinglands museum

Ni kan överklaga beslutet

Om ni inte är nöjda med länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar vi beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka ert skriftliga överklagande till Länsstyrelsen Gävleborg antingen via e-post; gavleborg@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Gävleborg, 801 70 Gävle.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer,
- hur ni vill att beslutet ska ändras, samt
- varför ni anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- person- eller organisationsnummer,
- telefonnummer där ni kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det),
- e-postadress, och
- annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från er samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta länsstyrelsen via e-post, gavleborg@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 10 00. Ange diarienummer 7051-2014.

Länsstyrelsen
Gävleborg

BILAGA 1

2021-11-25

1 (17)

Dnr 7051-2014

Enheten för kulturmiljö

Carina Lindqvist

010-2251487

carina.x.lindqvist@lansstyrelsen.se

Bilaga till beslut om byggnadsminnesförklaring av Godtemplarhuset i Kallmyr, Kallmyr 8:1 och 8:3, Ljusdals socken och kommun, Gävleborgs län - Beskrivning och skyddsbestämmelser

Bild 1. Foto Daniel Olsson, Läns museet Gävleborg 2018-09-06.

Postadress Länsstyrelsen, 801 70 Gävle

Besöksadress Borgmästarplan

Telefon 010-225 10 00

E-post gavleborg@lansstyrelsen.se

Webb lansstyrelsen.se/gavleborg

FB facebook.com/lansstyrelsengavleborg

Skyddsbestämmelser

Byggnadsminnesförklaringen avser fastighet Kallmyr 8:1 i sin helhet samt del av fastighet Kallmyr 8:3 enligt bifogad karta. Inom skyddsområdet finns två byggnader: huvudbyggnaden (1) och toalettbyggnaden (2).

1. Byggnaderna får inte rivras, flyttas, byggas om eller på annat sätt förändras till sin exteriör. Fasta anordningar inom skyddsområdet såsom staket, grindstolpar, grindar och flaggstång av trä får inte tas bort, flyttas eller på annat sätt förändras.
2. Ändring av huvudbyggnadens (1) rumsindelning eller andra åtgärder som innebär ingrepp i bärande stomme får inte göras.
3. I huvudbyggnaden (1) får fast inredning såsom golv, panelbrädor, tak, dörrar, lister, foder, eldstäder, murstockar, trappor och väggfasta skåp etc. inte tas bort eller på annat sätt förändras. Obehandlade golv får inte slipas eller behandlas.
4. I huvudbyggnadens (1) rum 101, 102, 104, 105 och 106 får befintliga ytskikt (målade och obehandlade) inte borttagas, övermålas, överklistras eller på annat sätt förändras. Till rum 104 räknas scen och läktare med tillhörande trappor.
5. Byggnader och fasta anordningar inom skyddsområdet ska underhållas så att de inte förfaller. Vård och underhåll ska ske i samråd med länsstyrelsen och utföras med sådana material och metoder att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
6. Skyddsområdet skall hållas i sådant skick att miljöns karaktär inte förvanskas. Inom skyddsområdet får ytterligare byggnader eller fasta anordningar inte uppföras.

Kommentarer till skyddsbestämmelser

Om särskilda skäl finns får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § kulturmiljölagen, lämna tillstånd till ändringsåtgärder som strider mot skyddsbestämmelserna.

Intentionerna med skyddsbestämmelserna är att bevara byggnadens befintliga gestaltning, karaktär och ursprungliga material för framtiden. Detta innebär att även mindre förändringar, till exempel montering av utomhusbelysning eller dylikt, kan kräva tillstånd till ändring av byggnadsminne för att Länsstyrelsen ska få tillfälle att medverka till lämplig utformning och placering.

Ändring av rumsindelning (punkt 2) avser rivning av väggar, trappor, uppbyggnad eller igensättning av dörröppningar samt ändring av rumsformer.

Med stomme (punkt 2) menas byggnadens konstruktivt bärande delar så som grundkonstruktioner, bärande väggar, valv, balkar, pelare, bjälklag, takstolar och murstockar.

Fast inredning (punkt 3) tillhör som regel byggnaden enligt Jordabalken (1970:994) och kan omfattas av skyddsbestämmelser i en byggnadsminnesförklaring.

Rum 101, 102, 104, 105 och 106 i huvudbyggnaden (1) omfattas av skyddsbestämmelser (punkt 4). Val av framtida tapeter och kulörer i övriga rum regleras inte genom byggnadsminnesförklaringen, men eftersom sådana åtgärder påtagligt kan förändra upplevelsen av ett rum så rekommenderar länsstyrelsen att val görs i samråd med antikvarisk sakkunnig.

Karta

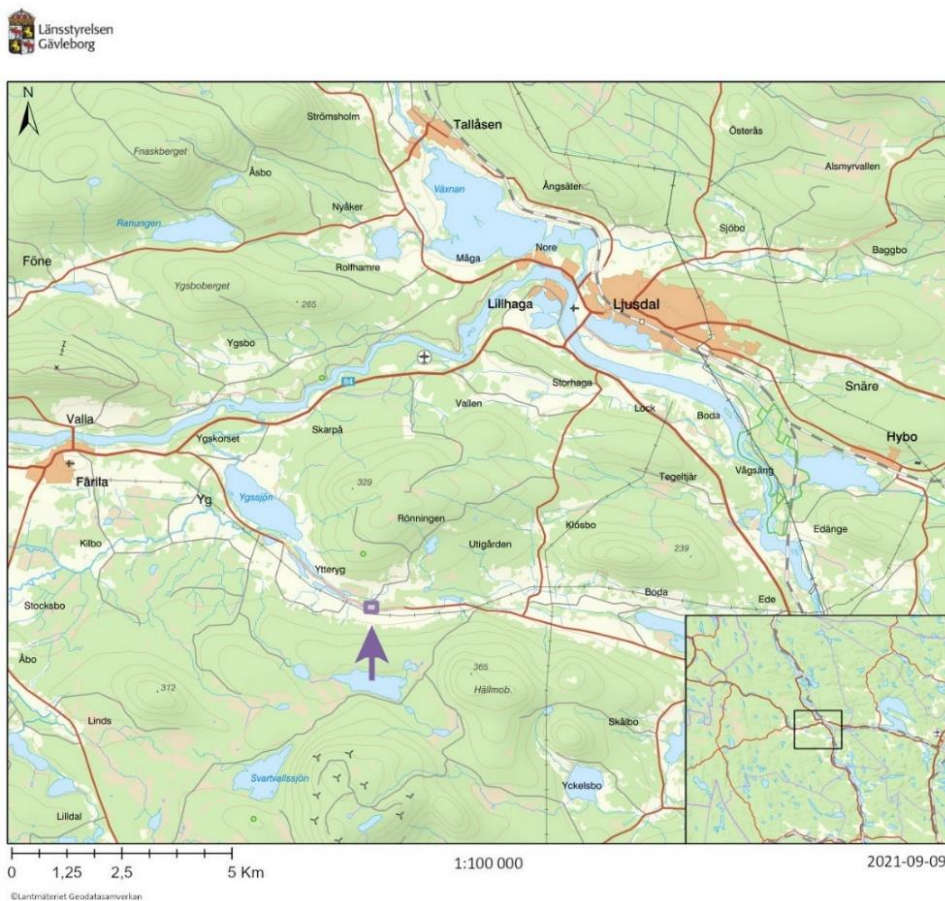

Bild 2. Översiktskarta där pilen visar Godtemplarhusets läge sydväst om Ljusdal.

Bild 3. Kartan visar Godtemplarhuset i Kallmyr, fastigheterna Kallmyr 8:1 och 8:3.

Skyddsområde

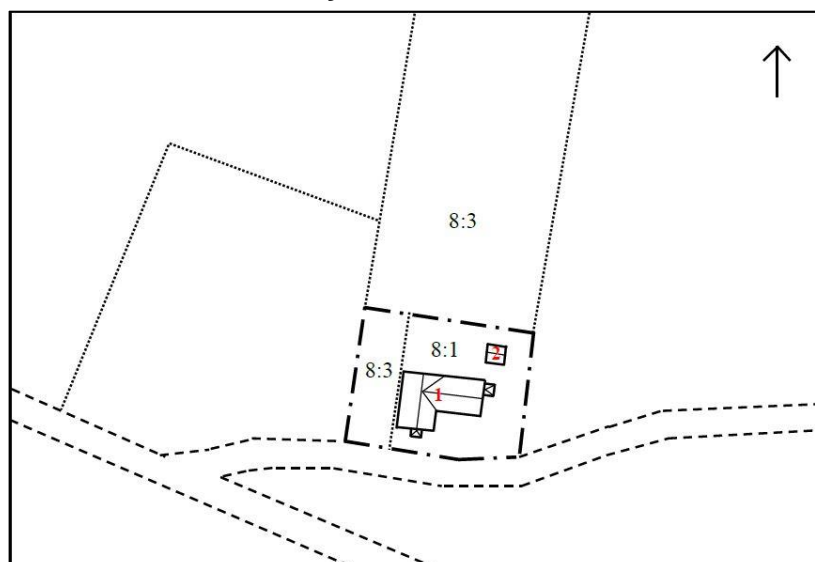

Bild 4. Byggnadsminnets skyddsområde utgörs av hela fastigheten Kallmyr 8:1 och den södra delen av Kallmyr 8:3 enligt ovanstående karta. Karta upprättad av Daniel Olsson, Länsmuseum Gävleborg 2020.

- · — · — Gräns för skyddsområde
- 1 Huvudbyggnad
- 2 Toalettbyggnad

Godtemplarhusets planlösning och rumsnumrering

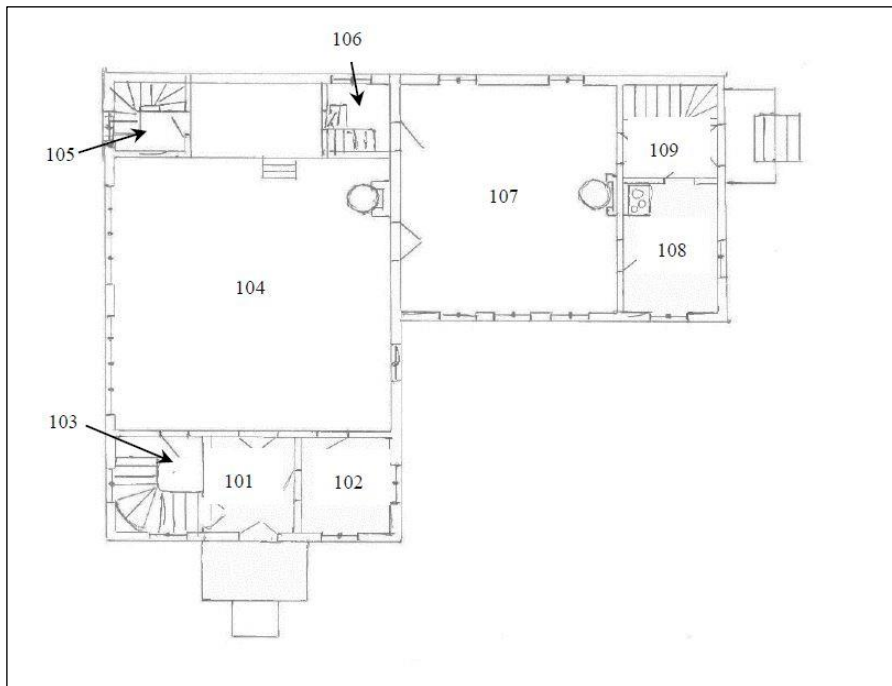

Bild 5. Godtemplarhusets bottenvåning med rummens numrering; 101: Förstugan, 102: Omlädningsrummet, 103: Förrådsrum/biljettlucka, 104: Den stora salen med scen, läktare och trappor, 105: Loge/passage, 106: Logerum, 107: Den lilla salen, 108: Kaffeköket, 109: Farstu med trappa. I rum 101, 102, 104, 105 och 106 är ytskikten skyddade enligt punkt 4 i skyddsbestämmelserna. Ritningen utförd av Bengt Larsson, Kallmyr, 2019.

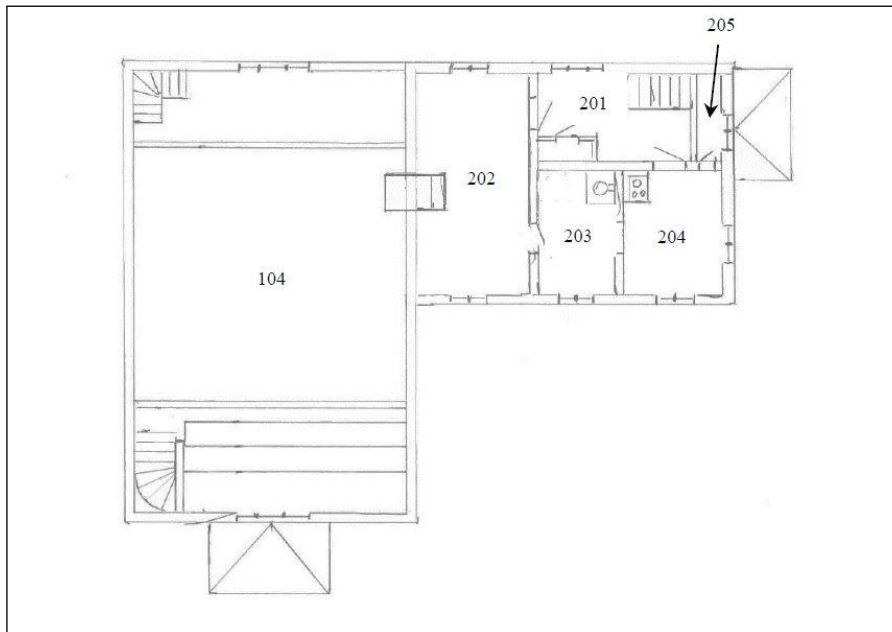

Bild 6. Godtemplarhusets övervåning med rummens numrering; 201: Övre farstu, 202: Sal, 203: Kammare, 204: Kök, 205: Skafferiet. Ritningen utförd av Bengt Larsson, Kallmyr, 2019.

Motivering

Godtemplarhuset i Kallmyr i Ljusdals socken och kommun är ett mycket gott exempel på en byggnad uppförd av en nykterhetsloge i en by på landsbygden kring sekelskiftet 1900. Byggnaden har till såväl exteriör som interiör genomgått ytterst få förändringar sedan den uppfördes och är med största sannolikhet en av de allra bäst bevarade logebyggnaderna i Gävleborgs län.

Planlösningen följer IOGT-logernas traditionella utformning med farstu, omklädningsrum, stor sal, logerum, mindre sal med tillhörande kaffekök och en separat vaktmästarlägenhet om två rum och kök en trappa upp med separat ingång utifrån. I interiören utmärker sig främst den välbevarade stora salen. Även bevarade möbler från nykterhetslogens tid som bänkar, bord, regalieskåp samt böcker och andra bevarade föremål berättar om byggnadens historiska användning. Trädgårdsmiljön med gräsytor, spjalstaket, grindstolpar och grindar samt flaggstång av trä bidrar även i hög grad till upplevelsen av byggnadens välbevarade karaktär.

Godtemplarhuset i Kallmyr ger en i det närmaste unik bild av hur en nyuppförd logebyggnad kunde se ut i en by på landsbygden vid 1900-talets början. De knappa ekonomiska resurser som husets ägare ständigt har levt under avspeglar sig tydligt i byggnadens interiör. Det var vanligt att det ibland dröjde ett antal år efter uppförandet innan en nyuppförd nykterhetsloge kunde förses med mer påkostad inredning och utsmyckning. Det ovanliga i detta fall är att något sådant arbete aldrig har utförts. Det ger en bild av en nykterhetsloge med stora ambitioner, men med knappa resurser att färdigställa sitt nykterhetshus. På detta sätt särskiljer sig Kallmyrs godtemplarhus från övriga elva byggnadsminnesförklarade nykterhetsbyggnader i landet, vilka genomgående har mer påkostade interiörer.

Folkrörelsernas byggnader blev betydelsefulla mötesplatser för många människor och platser för bland annat föreläsningar, teater, sång och musik. Med bibliotek och studiecirkel i olika ämnen erbjöd folkrörelserna viktiga tillfällen till diskussioner bland medlemmarna och blev på så sätt för många även en skola i demokrati. Genom arbetet med att motverka spritmissbruk och erbjuda hjälp till personer som hade det sämre ställt kom nykterhetslogerna ofta även att få en betydelsefull social roll på de platser de etablerades. Godtemplarhuset har alltsedan det uppfördes utgjort en viktig mötesplats för Kallmyr och angränsande byar och ur kulturmiljösynpunkt är det positivt att huset fortfarande har samma funktion, det vill säga som en mötes- och samlingslokal i bygden.

Sammantaget innebär detta att byggnaden har ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde och kan därför förklaras för byggnadsminne. Det är angeläget att den bevaras i så oförändrat skick som möjligt även i framtiden.

Historik och beskrivning

Godtemplarhuset uppfördes år 1908 i byn Kallmyr som ligger cirka 10 kilometer sydväst om Ljusdals tätort. Byggnaden är belägen längs en byväg mitt emot den före detta skolan, cirka 50 meter öster om landsvägen mellan Skästra och Ygskorset.

Bild 7. Foto Daniel Olsson, Länsmuseet Gävleborg 2018-10-08.

Logens och byggnadens historia

Under andra halvan av 1800-talet växte nykterhetsrörelsen fram i syfte att stävja den omfattande alkoholkonsumtionen och de sociala problem den förde med sig. Lönnbränneriet var utbredd under 1800-talets slut och Kallmyr var inte skonat. År 1895 bildades därför en godtemplarloge i Kallmyr, *Logen No 2036 Ljusbringaren Kallmyr av International Order of Good Templars*.

Nykterhetsrörelsen var tillsammans med arbetarrörelsen och frikyrkorörelsen de tre stora folkrörelserna som växte fram i Sverige under denna tid. Dessa folkrörelsernas byggnader blev betydelsefulla mötesplatser för många människor och platser för bland annat föreläsningar, teater, sång och musik. Med bibliotek och studiecirkel i olika ämnen erbjöd folkrörelserna viktiga tillfällen till diskussioner bland medlemmarna och blev på så sätt för många även en skola i demokrati. Genom arbetet att motverka spritmissbruk och erbjuda hjälp till personer som hade det sämre ställt kom nykterhetslogerna ofta även att få en betydelsefull social roll på de platser de etablerades.

Under de första åren saknade logen egen lokal och höll sina träffar i skolhusen i Kallmyr och Sjövästa. År 1908 kunde logens då cirka 100 medlemmar inviga sin egen nyuppförda logebyggnad, då kallad Föreningshuset, mitt emot skolan i

Kallmyr. Medlemsantalet halverades dock raskt och byggnadsföreningen som formellt ägde huset hamnade i ekonomiska svårigheter. De tidiga logeföreningarna kunde enligt då gällande lagstiftning inte äga fast egendom så för att överta ägandet av Föreningshuset bildades *Föreningen Logen No 2036 Ljusbringaren i Kallmyr u.p.a.* Detta skedde år 1921 varefter byggnaden fick namnet Godtemplarhuset.

De ekonomiska svårigheterna fortsatte dock och genom åren nyttjades huset även för ungdomsverksamhet, undervisning och som lärarbostad för att få tillskott i kassan. År 1941 upphörde logens verksamhet men byggnaden fortsatte att användas fram till 1960-talet då den lämnades åt sitt öde. I mitten av 1970-talet påbörjades ett omfattande renoveringsarbete med hög antikvarisk ambitionsnivå för att bevara husets ursprungliga karaktär. Idag är huset i gott skick och utgör återigen en mötesplats för olika former av sammankomster. Godtemplarhuset ägs fortfarande av *Föreningen Logen No 2036 Ljusbringaren i Kallmyr u.p.a.*

Byggnadsbeskrivning

Godtemplarhuset är placerat mitt på tomten. Byggnaden är uppförd i två våningar med stomme delvis av återanvänt timmer från en byggnad i grannbyn Ytteryg. Godtemplarhuset blev större än det ursprungliga huset och uppfördes i vinkel, men med Logens knappa resurser påverkades föreningens möjligheter att färdigställa sin byggnad invändigt. Byggnaden är placerad i suterrängläge och det finns en mindre källardel inrymd under husets nordvästra del. Alla renoveringar som har utförts i byggnaden sedan 1970-talet har varit inriktade på att bevara byggnadens ursprungliga karaktär och har utförts med hög antikvarisk ambitionsnivå och med stor respekt för de ursprungliga materialen.

Exteriör

Byggnaden är uppförd i liggande timmer och vilar på en fot av huggen sten, förutom den norra delen vilken bärs upp av huggna stenstolpar med mellanliggande rödmålad panel. Fasaden utgörs sedan uppförandet av synligt, rödfärgat timmer och pryds av vitmålade spröjsade fönster och snickerier. De många och stora fönstren ger byggnaden en speciell karaktär.

Husets sadeltak med brutna gavelspetsar är täckt med gråmålad pannplåt. Byggnaden har två skorstenar med synligt tegel och profilerade krön. Dess västra och östra fasad har utrustats med värmepumpar som är monterade på timmerväggen på respektive fasad. Placeringen av de båda värmepumparna påverkar i viss grad upplevelsen av byggnaden som ett närmast orört hus.

Bild 8. Godtemplarhuset från nordväst. Foto Daniel Olsson, Länsmuseet Gävleborg 2019-05-09.

De båda entréerna har brunmålade pardörrar med glasade partier och skyddas av brokvistar med räcken och utsmyckningar i vit och ljusblå färgsättning. Brokvistarnas taktytor är täckta med takspån.

Bild 9. Brokvisten vid huvudentrén från sydväst. Foto Daniel Olsson, Länsmuseet Gävleborg 2013-07-01.

Interiör

Interiören, som till vissa delar är oförändrad sedan uppförandet, visar på IOGT-logernas traditionella planlösning och utformning. I interiören utmärker sig främst den välbevarade stora salen med dess obehandlade respektive enbart grundade ytskikt av trä, den stora järnkaminen, scenen, de båda läktarna med tillhörande trappor och en rad bevarade tidstypiska ursprungliga byggnadsdetaljer och ytskikt även i angränsande rum.

Källarvåning

Under husets nordvästra del har en källare med gjutna väggar och golv uppförts och denna del används för förvaring av bänkar mm. Under byggnadens nordöstra del finns utrymmen som nyttjas som vedbod. Från källaren löper en rak trätappa från 1970-talet upp till logerummet öster om scenen.

101: Förstugan

Förstugan har nästintill uteslutande orörda ytskikt med obehandlat trägolv och väggar och tak klädda med pärlspontspanel, vilka enbart är tunt grundade i svag grå kulör. Endast biljettluckan med tillhörande fönsterfoder har vitmålat, sannolikt i modern tid. Samtliga ytskikt är skyddade.

Bild 10. Rum 101:
Förstugan. Foto
Daniel Olsson, Läns-
museet Gävleborg
2013-07-01.

Rum 102: Omklädningsrummet

Bild 11. Rum 102: Omklädningsrum. Foto Carina Lindqvist, Länsstyrelsen Gävleborg 2019-05-09.

Alla godtemplarhus skulle vara försedda med ett omklädningsrum och rummet hade bland annat en särskild roll vid inval av nya medlemmar. Rummets väggar och tak är klädda med pärlspontspanel, vilken enbart är tunt grundad i grå kulör. Golvet är ett obehandlat trägol. I taket och på väggarna finns klädkrokar av trä och järn med målade nummer, vilka tydligt berättar om rummets användning. Dessa delar är således mycket viktiga att bevara. I rummet finns även äldre elinstallationer i form av strömbrytare, tvinnade elledningar och porslinsknoppar, vilka bör bevaras. Samtliga ytskikt är skyddade.

Bild 12. Rum 102: Omklädningsrum. Detalj av klädkrokar och äldre elinstallation. Foto Daniel Olsson, Länsstyrelsen Gävleborg 2018-09-06.

Rum 103: Förrådsrum/biljettlucka

Detta utrymme har obehandlade ytskikt av trä. Då utrymmet enbart används för förvaring samt i de få fall som biljettluckan används, finns inget behov att särskilt skydda ytskikten i detta utrymme.

Rum 104: Den stora salen, scen, södra och norra läktaren med trappor
Den stora salen är på flera sätt byggnadens viktigaste rum. Här hölls alla stora möten, men även fester, basarer, föredrag, teaterföreställningar och upp-trädanden. Rummet är med sina många ursprungliga ytskikt byggnadens bäst bevarade rum, samt att det i detta fall så tydligt framgår hur en sal i ett godtemplarhus kunde se ut när en byggnad av detta slag nyligen hade uppförts. Till rummet hör även den södra och norra läktaren med tillhörande trappor.

Bild 13. Rum 104: Den stora salen. Foto Daniel Olsson, Länsmuseet Gävleborg 2018-09-05.

Trägolvet är inte det ursprungliga. Då det gamla golvet var i för dåligt skick för att kunna slipas lades ett nytt traditionellt trägolv in på 1980-talet. Den stora salen har stående pärlspontspanel upp till drygt två meters höjd vilken enbart är tunt grundad i grå kulör och ovanför detta väggar av synligt behandlat timmer. Väggytorna kring scenen är dock målade i grå och vit kulör.

Bild 14. Rum 104: Den stora salen. Foto Daniel Olsson, Länsmuseet Gävleborg 2018-09-06.

Innertaket är ett obehandlat tak av pärlspont och i taket ovanför den södra läktaren hänger en stor ljuslykta. Läktaren mot söder har en läktarbarriär målad i grått med vita fyllningar och den södra läktaren har ett räcke av svarvade vitmålade pelare och en överliggare i samma kulör. Vägg- och takytorna vid läktartrapporna är tunt målade i grått. Den nuvarande höga plåtklädda kaminen är inte den ursprungliga men tillkom redan på 1920-talet och bidrar till salens karaktär. Intill kaminen finns en äldre vitmålad vedlår av trä. Rummets bänkar är fristående förutom en väggfast bänk på den norra läktaren. Samtliga ytskikt är skyddade.

Bild 15. Rum 104: Plåtklädd kamin i stora salen. Foto Carina Lindqvist, Länsstyrelsen Gävleborg 2019-05-09.

Rum 105: Loge/passage

Detta lilla rum väster om scenen har obehandlat trägolv samt tunt gråmålad pärlspontspanel av trä. På väggen sitter klädkrokar av trä. Samtliga ytskikt är skyddade.

Rum 106: Logerum

I det lilla rummet öster om scenen förvarades tidigare godtemplarlogens bibliotek, musikinstrument, men även det regalieskåp som numera står i den lilla salen. Rummet har obehandlat trägolv och omålad träpanel täcker väggar och tak. Dörrar och dörrfoder är målade i grått. Till detta utrymme ansluter sedan 1970-talet en rak trärappa från källaren. Med undantag av den senare tillkomna trappan är samtliga ytskikt skyddade.

Rum 107: Den lilla salen

Att Godtemplarhusets lilla sal har kvar sitt ursprungliga obehandlade trägolv bidrar i hög grad till rummets karaktär, vilket gör det angeläget att golvet bevaras utan någon behandling. Rummet har pärlspontspanel till bröstningshöjd och ovanför denna är väggarna tapetserade med en blå tapet med blomstermönster. Tapeten är inte den ursprungliga, men har noggrant valts ut för att efterlikna denna och det är därför önskvärt att den bevaras. Den lilla salen hade tidigare ett vitmålat papptak istället för det tak av vitmålad pärlspontspanel det nu har. Det nuvarande taket smälter väl in i miljön och det bör bevaras även i framtiden. I likhet med den stora salen har rummet en rund plåtklädd kamin som tillkom på 1920-talet. Även om kaminen inte är den ursprungliga är den en viktig del i rummets gestaltning. Den moderna vinkelbyggda serveringsdisken har inget särskilt kulturhistoriskt värde.

Rum 108: Kaffeköket

I köket på bottenvåningen byttes trägolvet ut mot ett nytt trägolv på 1970-talet. Väggar och tak är klädda med stående pärlspontspanel med väggar i ljusblå kulör och taket i vitt. I rummets nordöstra del finns ett inbyggt hörnskåp och en väggfast sittbänk längs kökets södra vägg. Dessa delar är viktiga att bevara, och även järnspisen från Näfveqvarn med tillhörande vitmålad spiskåpa av plåt. Köksinredningen från 1970-talet har inget särskilt kulturhistoriskt värde.

Rum 109: Farstu med trappa

Farstun har trägolv, väggar klädda med vitmålad pärlspontspanel, grå socklar och taklist och ett tak av pärlspont i ljusblå kulör. Den vinklade trätrappan leder upp till övervåningen. Vedlåren som står i farstun utrymme bör bevaras.

Rum 201: Övre farstu

Den övre farstun är ett relativt stort rum med trägolv, stående pärlspontspanel i ljusblå kulör och ovanför denna en tapet i gråblått och ett vitktritrat trätak. Eventuellt kan dörrarna, som är av äldre modell, ha följt med från det ursprungliga bostadshuset som utgör grunden till Godtemplarhusets östra del. Det är önskvärt att den nuvarande tapeten bevaras.

Rum 202: Sal

Salen, som iordningställdes under 1980-talet, har ett lackat trägolv som bär spår från tiden då detta utrymme användes som slöjdsal. Väggarna täcks av en vit tapet från 1980-talet med en bred bård i jugendstil. Det är önskvärt att tapet och bård bevaras. Taket utgörs av ett vitktritrat trätak. I rummet finns en vitglaserad rak kakelugn med profilerat krön.

Rum 203: Kammare

Även kammaren iordningställdes under 1980-talsrenoveringen med trägolv, en jugendtapet i blågrå kulör och ett vitktritrat trätak. Det är önskvärt att den nuvarande tapeten bevaras. I rummet finns en tidstypisk grönfärgad utsmyckad kamin från Skoglund & Olson i Gävle.

Rum 204: Kök

Köket har ett obehandlat trägolv, väggar klädda med stående pärlspontspanel i ljusblå kulör och ett vitt trätak. I köket finns en vedspis med emaljerad framsida i gulbeige kulör. Den är tillverkad av Bolinders i Stockholm och troligen från 1940-talet. Köksinredningen från 1970-talet har inget särskilt kulturhistoriskt värde.

Rum 205: Skafferi

Norr om köket finns ett smalt skafferi med trägolv, stående och liggande pärlspontspanel i ljusblå kulör och ett vitmålat trätak. Skafferiet har väggfasta hyllor.

Äldre inventarier av kulturhistoriskt värde

De ursprungliga inventarierna från byggnadens tid som godtemplarlokal, såsom regalieskåp, regalier, sittbänkar, stolar, bord med svarvade ben och låsbar låda, tramporgel, böcker som ingått i logebiblioteket och föreningens charter med

mera, bidrar i hög grad till byggnadens kulturhistoriska värde. I byggnaden finns även ett antal inramade äldre foton med koppling till byggnadens historia. Även de bänkar som har nytillverkats med ursprungliga sittbänkar som förlaga bidrar till upplevelsen av den välbevarade miljön. Dessa inventarier kan enligt lagstiftningens utformning inte skyddas av en byggnadsminnesförklaring men det är av stor vikt att alla dessa inventarier kan bevaras tillsammans med byggnaden även i framtiden.

Trädgården

Godtemplarhusets trädgård är huvudsakligen belägen mellan huset och byvägen. Längs skyddsområdets södra och östra sida finns ett traditionellt trästaket med stolpar av huggen granit. Staketspjälorna är rödmålade med vit topp. Rakt söder om byggnadens huvudentré finns en grindöppning som markeras med huggna kraftiga stenstolpar och mellan dem två vitmålade trägrindar med vitmålade järndetaljer.

Bild 16. Godtemplarhuset i Kallmyr från söder. Foto Daniel Olsson, Länsmuseet Gävleborg 2018-09-06.

Rakt öster om byggnadens östra brokvist finns en trägrind av motsvarande utformning. Mellan grindarna och brokvistarna finns grusgångar. Marken är gräsklädd och mitt på gräsmattan står en hög vitmålade flaggstång av trä med ett järnfundament i svart kulör. Intill den stora grinden står en traditionell anslags-tavla av trä som sattes upp 1975. Vid den östra entrén finns stora buskar, vilka växer väldigt nära byggnaden. Trädgården med gräsmatta, grusgångar, flaggstång, staket, grindstolpar och grindar är viktiga delar för upplevelsen av byggnaden. Grindarna bör även fortsättningsvis tas in vintertid för att deras livslängd ska förlängas.

Bild 17. Godtemplarhuset i Kallmyr från öster. Foto Daniel Olsson, Länsmuseet Gävleborg 2013-07-01.

Övriga byggnader inom skyddsområdet

På 1980-talet uppfördes en fristående toalettbyggnad nordöst om huvudbyggnaden. Behov av wc fanns och för att undvika ingrepp i byggnadens ursprungliga planlösning byggdes en fristående byggnad för ändamålet.

Toalettbyggnaden är ritad av arkitekt Lennart Färlin, Ljusdal och har medvetet givits en yttre gestaltning för att passa in i miljön. Byggnaden har fasader av rödmålad liggande träpanel, träfärgade dörrar, vita högt sittande fönster, vitmålade knutar och ett pyramidformat tak klätt med takpapp. Tidigare fanns ett

äldre utedass ungefär på den nuvarande byggnadens plats. I närheten av denna byggnad finns ett enkelt gapskjul med fasad av rödmålad panel och tak av pannplåt. Gapskjulet omfattas inte av något skydd.

Bild 18. Toalettbyggnaden.
Foto Daniel Olsson, Länsmuseet Gävleborg 2019-05-09.

En mer utförlig beskrivning av Godtemplarhuset i Kallmyr och loge-
verksamheten med bakgrund och historik finns i byggnadsminnesutredningen
utförd i två etapper av Länsmuseet Gävleborg:

*Godtemplarhuset i Kallmyr - Kulturhistorisk utredning angående fråga väckt
om byggnadsminnesförklaring, Rapport 2018:31, Länsmuseet Gävleborg 2018
(d.nr: 665/310)*

*Godtemplarhuset i Kallmyr – Förslag till byggnadsminnesförklaring och
skyddsbestämmelser, Länsmuseet Gävleborg 2021 (d.nr: 665/310)*